

SUND OPVÆKST

**Aabenraa Kommunes
sammenhængende børne-, unge- og
familiepolitik**

2018

Forord

Sund Opvækst er Aabenraa Kommunes børne-, unge- og familiepolitik. Sund Opvækst opstiller en række ambitiøse politiske målsætninger for, hvordan vi i Aabenraa Kommune skaber rammerne for Det Gode Liv for børn, unge og deres familier.

Børn og unge er fundamentet for vores fælles fremtid, og familien er basis i børns og unges liv. I Aabenraa Kommune skaber vi Det Gode Liv for børn og unge i tæt samarbejde med familierne. Samarbejdet bygger på borgernes medansvar for at deltage og bidrage i de sammenhænge, de indgår i.

Centralt for Det Gode Liv er dét at være del af et fællesskab. I Aabenraa Kommune ønsker vi, at alle børn skal opleve, at de er del af et inkluderende fællesskab med fokus på læring, udvikling og trivsel. De fællesskaber, som børn og unge vokser op i - i familien, dagtilbud, skole og fritid - er afgørende for det gode børneliv og for udvikling af livsduelighed. Vi investerer i aktive og sunde læringsmiljøer med digitale muligheder.

Sund Opvækst skal ses i sammenhæng med de andre politikker i Aabenraa Kommune og med vækststrategien Sund Vækst.

Denne udgave af Sund Opvækst erstatter den tidligere udgave fra 2012.

Mål og temaer er blevet justeret, så de passer til den udvikling, der er sket i de forløbne år, både på nationalt niveau og i vores kommune. Det drejer sig bl.a. om:

- Folkeskolereformen
- Den nye dagtilbudslov
- Omlægningen af indsatsen for udsatte børn og unge i retning af en tidligere og mere forebyggende indsats
- Nye krav til en sammenhængende kommunal ungeindsats
- Opdateringen af kommunens vækststrategi

Med den opdaterede udgave af Sund Opvækst har byrådet sat nogle fælles pejlemærker, så der også i de kommende år vil være fokus på Det Gode Liv for børn, unge og deres familier i Aabenraa Kommune. Vi indbyder alle borgere i kommunen og foreninger, institutioner og virksomheder til samarbejde med os om at løfte denne store og vigtige opgave.

Thomas Andresen
Borgmester

Kirsten Nørgård Christensen
Formand for Børne- og Uddannelsesudvalget

Indledning

Udgangspunktet for Sund Opvækst er Aabenraa Kommunes mission om at skabe Det Gode Liv for børn, unge og familier i samarbejde med borgerne.

Det udfoldes i det følgende gennem en række temaer. Temaerne tager afsæt i målgrupperne for politikken og i nogle centrale fokusfelter i kommunens arbejde.

Temaerne er:

- Børn
- Unge
- Familier
- Tidlig forebyggende indsats
- Helhedsperspektivet
- Deltagelse og samarbejde

Med Sund Opvækst formulerer vi en fælles tværgående politik, som sikrer gode vilkår for børns og unges opvækst i Aabenraa Kommune. Politikken er styrende, retningsgivende og handlingsanvisende i forhold til beslutninger, prioriteringer og beskrivelser af det serviceniveau, kommunen tilbyder borgerne.

Den sammenhængende børne-, unge- og familiepolitik indeholder en række principper og målsætninger på et overordnet niveau. Det er principper og målsætninger, som gælder for hele den mangfoldighed af forskellige børn, unge og familier, som Aabenraa Kommune rummer.

Målene i politikken udmøntes i de kommunale forvaltninger. I forlængelse af politikken bliver der derfor udarbejdet delpolitikker og handleplaner i overensstemmelse med de politiske mål samt beskrivelser af kommunens serviceniveau på specifikke områder.

Børn

Alle børn har ret til et godt børneliv med gode udviklingsmuligheder og nære og ansvarlige voksne, der kan give omsorg og støtte. Børn skal anerkendes for det, de gør, og for dem, de er.

Forældrene er de vigtigste voksne i børns liv, og det er som udgangspunkt altid barnets forældre, der har ansvaret for barnet. Nogle børn har dog behov for særlig støtte fra kommunen for at udvikle og udfolde deres potentialer. Andre børn lever i en familie, hvor der ikke er tilstrækkelige ressourcer til at drage omsorg for barnet.

Aabenraa Kommune vil:

- skabe de bedst mulige rammer for, at alle børn kan vokse op i trygge, sunde og udviklende miljøer, hvor de kan udvikle livsduelighed og udfolde deres potentialer
- arbejde for, at alle børn trives og udvikler sig som del af fællesskaber i dagtilbud, skole, familie og fritid

Det betyder at:

- vi ser, hører og forstår barnet i en sammenhæng med de relationer, det indgår i, i familien og i netværket
- udgangspunktet for alle børn er de almene fællesskaber, og når kommunen træder til med hjælp og støtte, sker det med udgangspunkt i barnets hverdagsliv og så tæt på almenområdet som muligt
- vi baserer den kommunale indsats på barnets behov og ressourcer og inddrager de ressourcer, der er til stede i familie og netværk
- alle børn understøttes og udfordres, så de bliver så dygtige, som de kan – også børn med særlige behov eller særlige talenter
- vi forbereder børn til deltagelse i en digital verden
- vi skaber sammenhæng og kontinuitet i de overgange, børn oplever til og mellem dagtilbud og skoler
- alle børn har adgang til at deltage i et bredt udbud af kultur- og fritidsaktiviteter
- vi aktivt understøtter udviklingen af sunde læringsmiljøer og en sund livsstil blandt børn

Unge

Unge mennesker har – ligesom børn - behov for og ret til trygge rammer, der giver plads til udvikling og identitetssøgen i en verden, der byder på mange valg.

I det gode ungeliv fylder fællesskaber med andre unge meget – herunder også digitale fællesskaber.

De fleste unge klarer sig godt, blomstrer og trives med de mange muligheder. Nogle unge har dog brug for støtte for at etablere et godt og meningsfuldt ungdomsliv og få banet vejen til voksenlivet.

Aabenraa Kommune vil:

- skabe de bedst mulige rammer for, at de unge gennemfører en ungdomsuddannelse og bliver livsduelige og aktivt deltagende medborgere, der indgår i et fællesskab på en uddannelse eller en arbejdsplads
- være et attraktivt sted at være ung
- sikre at alle unge har tilknytning til uddannelse eller arbejdsmarkedet

Det betyder at:

- alle unge i Aabenraa kommune har adgang til relevante uddannelses- eller uddannelsesforberedende tilbud og den bedst mulige støtte med henblik på, at de gennemfører en ordinær ungdomsuddannelse og/eller får tilknytning til arbejdsmarkedet
- udgangspunktet for alle unge er de almene fællesskaber
- vi samarbejder med andre aktører - bl.a. ungdomsuddannelserne, børne- og ungdomspsykiatrien og private aktører – om at skabe et godt uddannelses- og ungdomsmiljø i Aabenraa
- vi med Ungeindsatsen som omdrejningspunkt vil sikre, at der altid er helhed og sammenhæng i den kommunale indsats for den enkelte unge
- vores indsats tager udgangspunkt i den unges hele livssituation, at den unge altid skal høres, og at alle relevante parter inddrages
- vi er i dialog med de unge
- alle unge har mulighed for at deltage i kultur- og fritidstilbud
- alle unge har gode muligheder for en sund og aktiv hverdag

Familier

Familien er basis i børns og unges liv.

Livsbetaingelser, ressourcer og det fysiske og psykiske velbefindende hos de voksne i familien har afgørende betydning for børns og unges trivsel.

Alle familier har som udgangspunkt ansvaret for deres eget liv, men forældrenes ressourcer matcher ikke i alle tilfælde barnets behov. Her må kommunen supplere og udvikle forældrenes kompetencer med udgangspunkt i de ressourcer, der findes i familien og netværket.

Som kommune skal vi kunne forholde os til og rumme familier, der repræsenterer et bredt spektrum af kultur, sprog, religion og livsformer.

Aabenraa Kommune vil:

- skabe gode vilkår for børns liv gennem gode vilkår for de voksnes liv
- være et attraktivt sted for børnefamilier at bosætte sig

Det betyder at:

- Aabenraa Kommune skaber rammer, der kan tilbyde det gode liv for børnefamilier
- Aabenraa Kommune er et sted, hvor unge mennesker har lyst til at bosætte sig
- vi ønsker, at kommunens skoler, fritidstilbud og dagtilbud er kendetegnet ved høj kvalitet og stadig udvikling
- udgangspunktet for vores samarbejde med familierne er forældrenes ansvar for deres børn
- vi forholder os til eventuelle konsekvenser for børnene, når vi som kommune er i kontakt med og handler eller træffer afgørelse omkring forhold for de voksne i en familie

Tidlig forebyggende indsats

En vigtig nøgle til at give alle børn og unge et godt liv er en tidlig forebyggende indsats. En indsats tidligt i barnets liv, eller før problemerne bliver store, kan i mange tilfælde forebygge, at problemerne udvikler sig, og at der bliver behov for en specialiseret indsats. En tidlig indsats kan hjælpe med at fastholde barnet i et almindeligt hverdagsliv og i det almene børnefællesskab i dagtilbud eller skole. Vores udgangspunkt er, at alle børn har bedst af at vokse op som en del af det almene fællesskab.

En tidlig forebyggende indsats bygger på en fælles praksis og en fælles ambition om at sætte tidligere ind med den rette indsats, der kan styrke ressourcer og mestringsevne hos barnet/den unge og hos familien og netværket. Det kræver, at vi er gode til at få øje på sårbare børn og unge, allerede når de første tegn på mistrivsel opstår. Det kræver også et tæt samarbejde på tværs af bl.a. sundhedsplejen, dagtilbud, skoler, PPR, SSP og det specialiserede børneområde.

Den forebyggende indsats kan foregå på forskellige niveauer med forskellige formål:

Primær	Forebyggelse, der har til formål at forhindre problemer i at opstå.
Sekundær	Forebyggelse, der har til formål at opspore og begrænse problemer og risikofaktorer så tidligt som muligt
Tertiær	Forebyggelse, der har til formål at forhindre forværring af problemerne eller begrænse tilbagefald

I Aabenraa Kommune arbejder vi på alle tre niveauer.

Aabenraa Kommune vil:

- prioritere tidlig forebyggende indsats og opsporing højt
- have fokus på, at de indsatser, vi sætter i værk, gør en konkret positiv forskel for barnet/den unge og familien

Det betyder at:

- vi arbejder systematisk med tidlig opsporing på børne- og ungeområdet
- indsatsen for sårbare og udsatte børn og unge sker tidligt, og der er sammenhæng, opfølgning og tæthed i kontakten til barnet/den unge
- vi samarbejder på tværs af forvaltninger omkring tidlige forebyggende indsatser på børne- og ungeområdet
- vi arbejder med systematisk opfølgning på effekten af vores indsatser
- vi arbejder med sundhedsfremme i dagtilbud, skoler og i samarbejde med ungdomsuddannelserne som et element i skabelsen af et godt miljø for læring og udvikling
- vores arbejde bygger på den nyeste forskningsbaserede viden

Helhedsperspektivet

Det gode liv for børn og unge er styrende for vores arbejde - på tværs af forvaltningsstrukturer og fagligheder. Hvis vi skal indfri de ambitiøse målsætninger for børn, unge og familier kræver det, at vi fastholder et helhedsperspektiv i indsætserne. De komplekse samfundsopgaver, vi arbejder med, hænger sammen og kan sjældent løses isoleret i én afdeling eller forvaltning.

Beslutninger truffet i én forvaltning vil ofte have konsekvenser i andre forvaltninger, ligesom det kan være tilfældet med forskellige afdelinger indenfor samme forvaltning. Der er tale om indbyrdes forbundne kar, der er vævet sammen i et kompliceret mønster. De mange forskelligartede – men sjældent simple - problemstillinger og sammenhænge fordrer, at de økonomiske ressourcer bringes i spil på tværs.

Aabenraa Kommune vil:

- tage udgangspunkt i børns, unges og deres familiers samlede livssituation i de indsætser, vi sætter i værk
- at børn, unge og deres familier oplever sammenhæng og kontinuitet i kontakten med kommunen
- anlægge et helhedsperspektiv, når vi træffer beslutninger om nye indsætser og omlægninger, reduceringer eller udvidelse af eksisterende indsætser
- fremme et økonomisk helhedsperspektiv på vores arbejde, samtidig med at vi fastholder fokus på budgetoverholdelse i den enkelte enhed og økonomisk ansvarlighed

Det betyder at:

- vi udvikler sammenhængende løsninger for børn/unge sammen med familierne
- vi understøtter koordinering og samarbejde mellem de forskellige faglige miljøer, der arbejder med børn, unge og deres familier, og arbejder for at fjerne barrierer for samarbejde på tværs både internt og eksternt
- vi inddrager og indtænker alle relevante forvaltninger og fagligheder i arbejdet med at give de enkelte børn og unge de bedste muligheder for læring, trivsel og udvikling
- vi forholder os til afledte konsekvenser for andre forvaltninger og afdelinger, når vi træffer beslutning om nye indsætser og omlægninger, reduceringer eller udvidelse af eksisterende indsætser

Deltagelse og samarbejde

Det gode liv for børn, unge og familier er noget, vi skaber sammen. Det er en opgave, der ikke kan løses af kommunen alene, men kun i samarbejde med familierne. Samarbejdet bygger på borgernes medansvar for at deltage og bidrage i de sammenhænge, de indgår i, og påtage sig forælderrollen i forhold til børn og unge.

Børn og unge skal støttes i at lære at tage ansvar for deres eget liv og for fællesskabet. Der åbnes op for værdifuld læring og inspiration i mødet mellem dagtilbud/skoler og det omgivende lokalsamfund.

I fremtiden vil der i endnu højere grad være brug for, at vi som kommune indgår partnerskaber med alle relevante aktører på tværs af sektorer for i fællesskab at kunne løfte opgaverne på børne- og ungeområdet. Vi samarbejder allerede med lokale uddannelsesinstitutioner og virksomheder, kulturinstitutioner, foreninger og frivillige organisationer. Det skal vi bygge videre på.

Aabenraa Kommune vil:

- bygge på borgernes aktive deltagelse
- inddrage og støtte op om de ressourcer, der er til stede i lokalsamfundet

Det betyder at:

- vi i løsningen af kommunens opgaver ser borgeren som en aktør med ansvar for eget liv og medansvar for andres
- vi skaber realistiske forventninger hos borgerne gennem klar kommunikation om kommunens serviceniveau
- børn og unge har medbestemmelse og indflydelse på eget liv
- børn og unge medinddrages i beslutninger, der angår dem
- børn og unge støttes i at deltage aktivt og øve indflydelse med respekt for andres holdninger
- vi udvikler samarbejdet med lokale uddannelsesinstitutioner og virksomheder, kulturinstitutioner, frivillige organisationer og foreninger